

Izmjene Zakona o računovodstvu

Neven Baica, mag. oec.

Na stručnom skupu održanom u listopadu ove godine, savjetnici Ministarstva financija - Porezne uprave prezentirali su Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu. U ovom članku dajemo informaciju o mogućim izmjenama odredbi, s naglaskom na one koju bi obveznici primjene Zakona trebali primjenjivati već s početkom 2017.

1. Uvod

Novi **Zakon o računovodstvu** (Nar. nov., br. 78/2015; u daljnjem tekstu *Zakon*) od svog stupanja na snagu u srpnju 2015. godine potakao je stručnu javnost na raspravu kao malo koji novi Zakon do sada. Premda je novi Zakon usporediv s onim koji je prethodno bio na snazi, nekoliko odredbi odskaču u smislu važnosti i utjecaja na poslovanje. To su odredbe vezane uz potpisivanje, odnosno ovjeravanje vjerodostojne dokumentacije, obveza donošenja internog akta u vezi ovjeravanja dokumentacije, donošenje jedinstvenog okvirnog kontnog plana, obveza usklađivanja kontnog plana poduzetnika s **jedinstvenim okvirnim kontnim planom** te najava regulacije računovodstvene profesije od 2018. Nakon brojnih rasprava, a prije same primjene novog *Zakona* uslijedile su prve izmjene koje je donijela tadašnja tehnička Vlada RH. **Uredbom o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu (u nastavku teksta: Uredba)** koja je objavljena u Narodnim novinama 134/2015 od 11.12.2015. godine.

Od tada osim izrazitih političkih aktivnosti, a vjerojatno upravo i zbog toga, stručna rasprava u svezi određenih nejasnoća *Zakona* gotovo da je zamrla, barem ona javna. No, da se promišljalo o provedbenoj kvaliteti novog *Zakona* govori **Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu** objavljen kao dokument za raspravu na 28. sjednici prošlog saziva Vlade RH. *Nacrt izmjene* u ovom obliku nije došao niti do rasprave prije raspuštanja 8. saziva Sabora RH, čime je ponovno nastupilo zatišje. Tijekom listopada **došli smo u posjed novog Nacrta koji nosi datum listopad 2016 (u nastavku teksta: Nacrt izmjene)**, a koji predstavlja značajno dopunjenu verziju Nacrta prethodne administracije.

U trenutku pisanja ovog članka Nacrt izmjene nije prošao raspravu na Vladi RH, te ga iz tog razloga u ovom članku dajemo samo informaciju o mogućim izmjenama odredbi, s naglaskom na one koju bi obveznici primjene Zakona trebali primjenjivati već s početkom 2017.

2. Brisanje odredbi o jedinstvenom okvirnom kontnom planu

Jedna od najznačajnijih novina koje je trebao donijeti novi *Zakon* je donošenje jedinstvenog okvirnog kontnog plana s kojim su prema odredbi članka 11. *Zakona* poduzetnici trebali uskladiti kontne planove koje koriste pri sastavljanju financijskih izvještaja. Primjena navedenog jedinstvenog okvirnog kontnog plana trebala je započeti 1. siječnja 2016. godine. No, nedostatna javna rasprava o samoj nužnosti jedinstvenog okvirnog kontnog plana, kao i nerazrađeni prijedlog koji je osvanuo na stranicama Ministarstva izazvao je otpor koji je rezultirao objavom na stranicama HUP-a o nužnosti njegove odgode, te preispitivanju same nužnosti uvođenja jedinstvenog okvirnog kontnog plana, uz uvjeravanja da su u tome postigli suglasnost i sa stručnjacima iz Ministarstva financija.

Nakon toga uslijedila je Uredba kojom je primjena kontnog plana odgođena do 1. siječnja 2017., te Nacrt izmjene iz lipnja 2016. koji nije ugledao saborsku pozornicu, ali je kao dokument na raspravi tadašnje vlade potvrdio namjeru ukidanja ideje o uvođenju jedinstvenog kontnog plana.

Obzirom da je time ostala zakonska obveza primjene okvirnog kontnog plana te isto tako i obveza Odbora za standarde financijskog izvještavanja da ga objavi, to je i učinjeno te je jedinstveni okvirni plan objavljen u Odluci iz Nar.nov. 75/16., od 17. kolovoza 2016. godine.

Noviju verziju Nacrta izmjene, djelatnici Ministarstva financija prezentirali su na skupu održanom tijekom listopada. U tom se *Nacrtu izmjene* predlaže brisanje pojma jedinstvenog okvirnog kontnog plana te stavlja van snage Odluka Odbora, što upućuje da je ukidanje ove obveze vjerojatnije od njegove primjene. No, neovisno od samog dokumenta *Nacrta izmjene*, kojeg promatramo s rezervom¹, naše uvjerenje da do primjene ovog kontnog plana neće doći proizlazi iz sasvim praktičnih razloga. Prvenstveno treba ozbilj-

¹ što iz razloga jer do trenutka pisanja ovog članka nije niti ušao u proceduru donošenja, što iz poštivanja demokratskih principa, jer o tome tek treba donijeti odluku Sabor RH.

no shvatiti problem troškova uvođenja jedinstvenog kontnog plana, koji će zasigurno biti značajni ako uključimo sve sate utrošene kod svih obveznika primjene Zakona, te njihovih održavatelja programa, ali isto tako i utrošeno vrijeme koje je dragocjeno upravo početkom godine, a osobito 2017. kada će implementacija izmjena poreznog sustava u RH biti dovoljno zahtjevna ili čak pre-zahitjevna. Iako se troškovi ne mogu izravno pripisati proračunu, mogu neizravno, kroz smanjenu dobit obveznika primjene Zakona. Smatramo da bi uvođenje jedinstvenog okvirnog kontnog plana u takvim okolnostima, čak i da je u stručnom smislu u savršenoj formi, a nije, bilo u svijesti velikog broja birača ubilježeno kao značajan negativan bod politici nove administracije.

Iz navedenih razloga izvodimo zaključak da do primjene Jedinstvenog okvirnog kontnog plana neće doći, te planiramo i u 2017. godini poslovne događaje u časopisu RiPup šifrirati temeljem **RiPup-ovog kontnog plana**. Trenutno RiPup-ov kontni plan prilagođavamo za potrebe evidentiranja i izvještavanja od 1. siječnja 2017. godine, a **novu verziju objavit ćemo krajem ove godine**. Početkom 2017. planiramo objaviti i **ново izdanje knjige Knjigovodstvo za male i srednje poduzetnike - primjena HSFI-a**, usklađeno sa izmjenama HSFI-a iz 2015. te potrebama izvještavanja za 2017.

3. Izmjene vezane uz knjigovodstvene isprave i poslovne knjige

3.1. Izgled knjigovodstvene isprave

Predložene naizgled sitnim izmjenama članka 8. koji uređuje sadržaj knjigovodstvene isprave imale bi ne toliko sitan učinak na način evidentiranja poslovnih događaja.

Tako je brisanjem dijela rečenice iz članka 3. stavka 2. Zakona iz sadržaja knjigovodstvene isprave brisana obveza upisivanja naziva, ime i prezime te sjedišta ili adresu sudionika poslovnih događaja. To znači da bi na knjigovodstvenim ispravama od 1. siječnja bila dovoljna oznaka kojom se sudionika poslovnog događaja može identificirati.

Izmjenom točke 6. istog članka Zakona umjesto potpisa osobe odgovorne za poslovni događaj traži se potpis osobe odgovorne za sastavljanje knjigovodstvene isprave, s tim da su od te obveze izuzeti izlazni računi i knjigovodstvene isprave sastavljene kao elektronički zapis.

Brisanjem točke 7. istog članka ukinuta je obveza da se na knjigovodstvenu ispravu stavlja oznaka konta na kojima će knjigovodstvena isprava biti proknjižena.

3.2. Izdvojeno postupanje za knjigovodstvenu ispravu sastavljenu kao elektronički zapis

U članak 9. Zakona uvodi se novi stavak kojim se predlaže da **knjigovodstvena isprava sastavljena kao elektronički zapis umjesto potpisa osobe** odgovorne za njezinu vjerodostojnost, urednosti i sadržaj:

- može sadržavati ime i prezime ili drugu prepoznatljivu oznaku osobe ovlaštene za sastavljanje knjigovodstvene isprave ili
- može sadržavati jedinstveni identifikator koji predstavlja skup verificiranih procedura i pravila knjiženja poslovnih događaja ugrađenih u informacijski sustav
- ili mora biti potpisana sukladno propisima koji uređuju elektronički potpis.

3.3. Iznimka za izlazne račune

Premda u novom Zakonu već postoji odredba koja omogućuje da se pri izdavanju izlaznog računa ne obavlja samo potpisivanje računa, odredba nije bila u potpunosti usklađena s Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom o čemu smo upozoravali u prethodnim člancima na ovu temu.

Predloženom izmjenom ostavljena je obveza da se na račun umjesto potpisa **mora staviti ime i prezime osobe odgovoren za njegovo izdavanje**, ali je dopunjena sa rečenicom koja se odnosi upravo na **obveznike fiskalizacije**, a koja takvim osobama omogućuje da se umjesto imena i prezimena **stavi oznaka operatera (osobe) na naplatom uređaju**.

Ovdje treba naglasiti da i takvi izlazni računi kao knjigovodstvene isprave trebaju biti potpisane ili odobrene prije unosa u poslovne knjige što pojašnjavamo u idućem poglavlju.

3.4. Potpisivanje prije unosa u poslovne knjige

Kvalitetne izmjene predložene su i za bivši stavak 5. članka 9. Zakona koji bi nakon izmjena postao stavak 6.

Navedenom odredbom nakon predloženih izmjena bilo bi propisano da poduzetnik ili osoba koju on odredi odgovorna je za kontrolu vjerodostojnosti isprava na način da je dužna prije unosa podataka iz knjigovodstvene isprave u poslovne knjige, provjeriti vjerodostojnost knjigovodstvene isprave te istu potpisati ili odobriti na način iz kojeg se može jednoznačno utvrditi njezin identitet ili u slučaju knjigovodstvenih isprava sastavljenih kao elektronički zapis iz stavka 2. ovoga članka osigurati njihovu kontrolu i verifikaciju sukladno internim pravilima i procedurama.

Iz navedenih predloženih izmjena ističemo nekoliko bitnih činjenica.

Iz odredbe bi bila isključena formulacija kojom je poduzetnik bio dužan odrediti odgovornu osobu, već je to sada uređeno kao mogućnost. To bi značilo da je obveza potpisa ili odobrenja na ovlaštenoj osobi poduzetnika (direktoru) ukoliko tu odgovornost (internim aktom) nije prenio na nekog drugog.

Prijedlogom izmjena predviđen je **izuzetak za knjigovodstvene isprave sastavljene kao elektronički zapis** za koje treba osigurati kontrolu i verifikaciju sukladno internim pravilima i procedurama.

I dalje se ovom odredbom **osim potpisa predviđa i mogućnost odobrenja na način iz kojeg se može jednoznačno utvrditi identitet osobe** odgovorne za kontrolu vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava prije unosa u poslovne knjige. Smatramo uputnim da se, ako već ne samim zakonom, onda berem naknadnom uputom ili mišljenjem, pojasni primjerima kakva bi se odobrenja smatrala sukladnim ovoj zakonskoj odredbi. Da li bi se primjerice mogao prihvatiti faksimil potpisa i da li su u tom slučaju potrebne jasne procedure njegova korištenja koje upućuju da ga može koristiti isključivo osoba na koju faksimil upućuje.

3.5. Izmjene vezane uz knjiženje, izvadak i čuvanje knjigovodstvenih isprava

Nacrtom izmjene mijenjan je članak 10. Zakona gdje je dodano da se knjigovodstvene isprave mogu čuvati i **na nositelju mikrografске obrade**.

Nacrtom izmjene predlažu se izmjene članka 12. Zakona. Izmjena bi omogućila da **svako knjiženje umjesto rednog broja može imati i identifikacijsku oznaku**, s time da se zahtijeva osiguranje slijed-

